

Energię elektryczną kupujemy od przedsiębiorstw energetycznych, które ją wytwarzają, przesyłają lub nią handlują. Przedsiębiorstwa energetyczne mają monopol na tego rodzaju usługi. Występowanie monopolu oznacza dla konsumenta brak możliwości wyboru dostawcy, a w praktyce również brak wpływu na warunki umowy określone przez dostawcę, w tym także na cenę.

PRĄD DLA KAŻDEGO?

Dostawca energii elektrycznej nie może odmówić zawarcia umowy z konsumentem, jeżeli spełnione są techniczne warunki dostawy prądu, czyli odpowiednia sieć, do której można dokonać przyłączenia. Podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci musi posiadać tytuł prawny do korzystania z przyłączonego obiektu i dopiero wtedy złożyć wniosek o określenie warunków przyłączenia. Po zaakceptowaniu warunków należy zawrzeć umowę o przyłączenie, która powinna określać w szczególności:

- strony zawierające umowę;
- termin realizacji przyłączenia;
- wysokość opłaty za przyłączenie;
- zasady rozliczania kosztów przyłączenia
- odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy.

Nakłady na budowę przyłącza lub sieci ponosi przedsiębiorstwo energetyczne, gdy jest to przewidywane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku, gdy sieć nie jest przewidywana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zasady rozliczania kosztów budowy przyłącza określa zawarta umowa, której warunki mogą być negocjowane. Spory dotyczące odmowy zawarcia umowy rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Po przyłączeniu do wspólnej sieci zawiera się umowę o dostawę energii elektrycznej.

KTO Z KIM ZAWIERA UMOWĘ?

Jeśli zostały spełnione warunki techniczne dostawy prądu, przedsiębiorstwo energetyczne zawiera umowę z odbiorcą. Tym odbiorcą jest najczęściej indywidualny konsument - właściciel domu jednorodzinnego, lokator budynku spółdzielczego lub komunalnego - posiadający indywidualny licznik i rozliczający się na podstawie jego wskazań z dostawcą. Wszystkie sprawy związane z realizacją takiej umowy, strony (tj. dostawca i konsument) rozstrzygają między sobą na zasadach określonych w umowie i w obowiązujących przepisach.

CO POWINNO BYĆ W UMOWIE?

W umowie powinny być określone strony ją zawierające, miejsce dostarczenia i odbioru energii elektrycznej oraz miejsce pomiaru, zobowiązanie do sprzedaży i odbioru określonej ilości i jakości dostarczanej energii oraz jej ceny i stawek opłat taryfowych, warunki wprowadzania ich zmian, sposoby prowadzenia rozliczeń i obliczania należności oraz terminy regulowania należności. Ponadto w umowie powinien być określony termin rozpoczęcia sprzedaży energii elektrycznej, jej moc umowna (nie większa od mocy przyłączeniowej, gdyż od niej zależy wysokość opłat dodatkowych za dostarczenie energii), charakterystyka energetyczna odbioru, standardy jakościowe obsługi odbiorców (częstotliwość 50 Hz z maksymalnymi odchyleniami od -0,5 Hz do +0,2 Hz), obowiązki i prawa stron dotyczące dokonywania pomiaru i kontroli poboru energii elektrycznej oraz odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy.

Dostawca zwykle zapisuje też w umowie obowiązki odbiorcy energii elektrycznej, w których zobowiązuje odbiorcę do pobrania mocy i energii elektrycznej zgodnie z umową, terminowego regulowania należności za energię elektryczną oraz innych należności związanych z dostarczaniem tej energii. Ponadto odbiorca powinien dołożyć starań, aby urządzenia pomiarowe nie uległy uszkodzeniu (zabezpieczenie przed uszkodzeniem plomb), a w przypadku zauważenia usterek w układzie pomiarowo-rozliczeniowym, niezwłocznego poinformowania przedsiębiorstwa energetycznego. Odbiorca powinien umożliwić upoważnionym przedstawicielom przedsiębiorstwa energetycznego dostęp do licznika, elementów sieci i urządzeń znajdujących się na terenie lub w obiekcie odbiorcy w celu przeprowadzenia prac eksploatacyjnych lub usunięcia awarii.

Konsument ma prawo do odszkodowania od przedsiębiorstwa dostarczającego energię za przerwę w dostawie prądu, musi jednak udowodnić dostawcy szkodę, jaka poniósł i jej wysokość za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez dostawcę oraz związek przyczynowy między szkodą a niewykonaniem dostawy.

ZASADY ROZLICZANIA

Przedsiębiorstwo wytwórcze rozlicza się z odbiorcą energii w okresach rozliczeniowych ustalonych w taryfie lub w umowie sprzedaży, które składają się z opłaty stałej oraz opłaty przesyłowej zmiennej. W taryfie są określone: ceny za energię elektryczną, stawki opłat za rezerwy mocy, stawki opłat za usługi systemowe, bonifikaty, upusty i opłaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców i warunków umowy oraz opłaty za nielegalny pobór mocy. Taryfy zatwierdzane są przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Stawki taryfowe mają charakter maksymalny i ich wysokość poniżej granicy przewidzianej w taryfie może podlegać negocjacom. Podstawą do obliczania należności za energię elektryczną jest wskazanie licznika.

Wiele osób płaci rachunki za energię elektryczną w formie zaliczkowej w cyklu dwumiesięcznym (okres rozliczeniowy nie powinien być dłuższy niż dwa miesiące). W okresie rozliczeniowym opłaty pobierane są na podstawie prognozowanego zużycia energii. Jeżeli w wyniku wnoszenia tak obliczonych opłat powstanie nadpłata to może być ona zaliczona na poczet płatności ustalonych na następny okres rozliczeniowy lub zwrócona odbiorcy; nie dopłata doliczana jest do pierwszego rachunku ustalonego dla najbliższego okresu.

Nie uiszczenie rachunku w ciągu jednego miesiąca od daty przypadającej płatności i ponowne wezwanie do zapłaty w terminie 14 dni od dostarczenia go odbiorcy lub w wyznaczonym terminie płatności rachunku okresowego powoduje konieczność zapłacenia odsetek ustawowych i może narazić odbiorcę na przerwę w dostawie gazu. Ponowne przyłączenie z reguły pociąga za sobą wniesienie opłaty przyłączeniowej w granicach 100zł /w zależności od regionu Polski /

LICZNIK - RZECZ ISTOTNA

Urządzenia pomiarowe rejestrujące ilość dostarczonego prądu stanowią własność dostawcy, który na swój koszt ma je obowiązek zakupić i zainstalować u odbiorcy. Także kontrola działalności licznika, a zatem jego konserwacja, należy do obowiązków dostawcy. Warto przypilnować, aby nasz licznik był odpowiednio zaplombowany, co uniemożliwia samowolne dokonywanie zmian czy regulacji, a brak plomby lub jej uszkodzenie, nie zgłoszone dostawcy, może nas narazić na niemiłe konsekwencje. Wszelkie wątpliwości związane z nieprawidłowym działaniem licznika należy zgłaszać właścicielowi - przedsiębiorstwu energetycznemu, które w ciągu 14 dni od zgłoszenia ma obowiązek licznik skontrolować. Jeżeli zastrzeżenie było zasadne to koszt wymiany licznika ponosi przedsiębiorstwo energetyczne, jeżeli natomiast nie stwierdzono błędów w funkcjonowaniu licznika, to koszt kontroli pokrywa odbiorca.

Gdy licznik znajduje się poza naszym mieszkaniem, to obowiązek jego zabezpieczenia przed uszkodzeniem lub zniszczeniem spoczywa na zarządcy budynku. On też udostępnia urządzenia pomiarowe do kontroli i odczytu.

Odpowiedzialność dostawcy za szkody

Dostawca energii elektrycznej odpowiada na zasadzie ryzyka za szkody wyrządzone na osobie lub mieniu np. spowodowane przez porażenie prądem, chyba że szkoda taka powstała na skutek działania siły wyższej, bądź wyłącznie z winy poszkodowanego albo osoby trzeciej, za którą dostawca nie ponosi odpowiedzialności. Przedsiębiorstwo energetyczne odpowiada za szkody wyrządzone wszystkim osobom, nie tylko odbiorcom energii.

JAK DOCHODZIĆ ROSZCZEŃ?

Przy dochodzeniu roszczeń przeciwko dostawcy prądu nie ma specjalnego trybu składania reklamacji i w zasadzie konsument może od razu kierować swoje roszczenia na drogę sądową. Może również zwrócić się do przedsiębiorstwa energetycznego.

Jeśli dostawca narzuca nam uciążliwe warunki umowy i sam czerpie z tego tytułu nieuzasadnione korzyści, możemy wystąpić do sądu o uznanie tych niekorzystnych postanowień umownych za bezprawne albo zwrócić się za pośrednictwem organizacji konsumenckich do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który ma prawo wydania decyzji administracyjnej zakazującej narzucanie uciążliwych warunków umów. Konsument może występować bezpośrednio do Urzędu Regulacji Energetyki (bez pośrednictwa organizacji konsumenckich) celem wyjaśnienia roszczeń.